

FACTORS THAT CONTRIBUTE TO THE DEVELOPMENT OF THE PUPILS' CREATIVE POTENTIAL

Ramona Vlad

DMD, MA , University of Medicine and Pharmacy, Tîrgu Mureş

Abstract: Creativity is a complex public activity, which brings to a distinct product, it is the capacity of the human being to achieve something new in different forms, to reveal unknown aspects of reality, to elaborate original solutions and ways of problem solving expressing them through original personal means. Music is the art which expresses the dynamics of spiritual life that acts in the straightest way upon sensitivity and creativity. Considering, on the one hand, the complexity of creativity and the way in which music acts upon sensitivity and consciousness, and on the other hand the universe and childhood innocence, I decided to discover interferences between them, connections among music, painting and creativity, on the sublime ground of childhood. In the proposed study I started from the hypothesis that stimulating the students' creative manifestations, under a creative workout, together with many artistic activities, can bring to the growth of the pupils' creative potential. The target groups were made up of pupils from the 2nd and 6th grade. The research sample is made up of four groups of subjects. The experimental group is made up of two groups of subjects (from 2nd and 6th A and 6 th B (44 pupils) from „George Enescu” National College of Music in Bucharest. The central group comprises two groups of pupils having the same age with the pupils of the 2nd grades and 44 pupils from the 6th grade from school no: 114 in Bucharest. There have been chosen groups of students from different schools in order to see how much the creative potential is influenced by the pupils' musical education, considering the profile of the pupil's school in the experimental group. The research that was carried out followed the classical plan: finding the creative potential of the four groups (two experimental and two control groups) through diagnosis tasks: the verbal test and creative attitude questionnaire and in the end testing the creative potential again through the same diagnosis tests on the four groups of subjects. Results have demonstrated that both experimental groups obtained better performances compared to the initial ones, that confirms the hypothesis at the beginning according to which- children's creative potential can be improved through artistic activities both at primary grades pupils, as well as at those in the secondary school.

Keywords: creativity, pupils, music, art, education.

Introducere

Creativitatea reprezintă o calitate umană determinată de o serie de factori individuali și sociali. Se consideră că persoanele înalt creative se caracterizează prin sensibilitate față de probleme, prin flexibilitatea gândirii, prin fluentă, prin capacitatea de a restructura, de a organiza și de a elabora.

Creativitatea este, în esență, un proces complex, o activitate psihică complexă ce se finalizează într-un anumit produs, este acea capacitate psihică a individului uman de a realiza noul, sub diferite forme: teoretică, științifică, tehnică sau socială, de a releva aspecte deosebite,

necunoscute, ale realității, de a elabora căi și soluții originale de rezolvare a problemelor și a le exprima în forme personale inedite.

Inspirația poate fi caracterizată ca o stare psihică de tensiune puternică, având o durată variabilă, în cursul căreia se conturează, în linii generale, idei sau soluții noi. Atributele esențiale ale inspirației sunt spontaneitatea și vibrația afectivă. “Ambianța emoțională le conferă copiilor siguranța necesară pentru a fi receptivi la ce e nou și necunoscut”. Faber A, Mazlish E. (2013)

Cercetările psihologice au arătat că inspirația este o etapă a procesului de creație. Cuvântul talent provine din limba greacă, *talanton* desemnând o unitate de măsură a greutatei sau o monedă având valoarea corespunzătoare unui talent de aur sau argint. În dicționarul Larousse, sensul psihologic al termenului se referă la aptitudinea sau superioritatea naturală de a face un anumit lucru. Creativ este cel care se caracterizează prin originalitate și expresivitate, este imaginativ, generativ, deschizător de drumuri, inventiv, inovativ.

Creativitatea nu poate fi studiată doar în plan personal, în absența unui domeniu cultural definit, în care inovația să fie posibilă. “Fără un grup de semeni care să evolueze și să confirme creația, este imposibil să diferențiezi ceea ce este creativ de ceea ce este doar improbabil sau ciudat din punct de vedere statistic”. Roco M. (2001)

După Paul Popescu-Neveanu, creativitatea este formațiunea complexă de personalitate ce constă dintr-o interacțiune și îmbinare de aptitudini și atitudini și se manifestă în metode și produse originale. Aptitudinile logice, imaginative sunt puse în valoare prin atitudinile creative. Creativitatea presupune corelația între demonstrația rațională și plăsmuirile de vis, între aspirații și realizare. Popescu-Neveanu P. (1993)

Un rol deosebit de important în activitatea creatoare îl au factorii motivaționali și de personalitate. Motivația incită, susține și orientează activitatea. Ea poate fi extrinsecă, exterioară (asociată, în cazul școlărilor, dorinței de a obține note mari, ambiției) și intrinsecă, interioară (exprimată prin interesul pentru cunoaștere, plăcerea de a investiga).

Noțiunea de creativitate face referință nu doar la artă, ci și la idei, ce pot fi transformate uneori în extraordinare opere de artă sau descoperiri științifice, produse noi, ingenioase, metode și procedee îmbunătățite, soluții (nedescoperite anterior) la probleme încă nerezolvate. Simister CJ. (2013)

Arta are o funcție socială bine stabilită, ce stârnește sensibilitate prin emoțiile și sentimentele profunde produse de creațiile artistice. Muzica este arta care exprimă dinamica vieții sufletești, este arta prin care omul se exprimă cel mai spontan și care acționează în modul cel mai direct asupra sensibilității și conștiinței.

Ținând cont de caracteristicile artei în general și ale muzicii în special, de complexitatea creativității, și, mai ales, de universul și inocența copilăriei, mi-am propus să descopăr interferențe între acestea, conexiuni între muzică, pictură și creativitate, pe terenul sublim al copilăriei. Am urmărit atingerea următoarelor obiective: formarea trăsăturilor artistice prin intermediul educației muzicale, aplicarea cunoștințelor de educație plastică pentru stimularea creativității și utilizarea jocului- strategie didactică pentru stimularea potențialului creativ.

În studiul propus, am pornit de la ipoteza că stimularea manifestărilor creative ale elevilor, în condițiile unui antrenament creativ coroborat cu numeroase activități artistice, poate conduce la creșterea potențialului creativ al acestora.

Material și Metodă

Grupurile țintă au fost formate de elevi din clasele a II-a și a VI-a. Eșantionul cercetării cuprinde patru loturi de subiecți. Din grupul experimental fac parte elevii claselor a II-a A, B și a VI-a A, B de la Liceul de Muzică “George Enescu” din București. Elevii claselor a II-a A (40) au vârsta cuprinsă între 8-9 ani, iar cei ai claselor a VI-a (44) au vârsta cuprinsă între 12-13 ani.

Grupul de control cuprinde elevi având aceeași vârstă, 40 de elevi din clasa a II-a și 44 de elevi din clasa a VI-a ai Școlii nr. 114 din București.

S-au ales loturi de subiecți din școli diferite pentru a se putea evidenția în ce măsură potențialul creativ este influențat de educația muzicală a elevilor, avându-se în vedere specificul școlii elevilor din grupul experimental.

Elevii clasei a II-a de la Liceul de Muzică au un număr de patru ore de educație muzicală săptămânal. Acestora li se adaugă numărul de ore de studiu individual care se recomandă a fi de cel puțin două ore zilnic. Elevii clasei a VI-a au șapte ore de educație muzicală în școală, pregătirea continuându-se cu ore de studiu individual acasă.

Colectivele de elevi supuse testărilor au fost omogene, atât din punct de vedere al rezultatelor la învățătură, cât și din punct de vedere al mediului de proveniență (nivelul intelectual, precum și starea materială a părinților).

Pentru verificarea ipotezei am folosit, înainte și după antrenamentul de stimulare a creativității, chestionarul de atitudini creative (Mihaela Roco, J.M. Jaspard) și o probă verbală (Paula Constantinescu).

Testul măsoară 16 atitudini creative, pentru fiecare atitudine existând câte 3 itemi (asigurându-se în acest fel controlul asupra fidelității și consistenței răspunsurilor).

Proba verbală a solicitat cât mai multe exemple de cuvinte din trei sunete care să înceapă cu același sunet. S-a notat originalitatea, flexibilitatea și fluența răspunsurilor, urmărindu-se totodată și categoriile gramaticale (respectiv, morfologice) în care acestea s-au încadrat, pe primul loc situându-se substantivele (72 de exemple), apoi verbele (18), adjectivele (6), adverbele (6), prepozițiile și conjuncțiile (7) și pronumele (3). Constantinescu P. (1987)

Antrenamentul creativ s-a desfășurat pe o perioadă de patru luni, de la 1 octombrie 2016 până la 1 februarie 2017. După terminarea antrenamentului cele două clase experimentale au fost supuse din nou testării potențialului creativ, cu ajutorul aceluiași teste aplicate inițial. În prima etapă s-au determinat atitudinile creative, potențialul creativ inițial, iar în cea de-a doua etapă s-a determinat potențialul creativ după terminarea antrenamentului creativ.

În timpul antrenamentului creativ am utilizat cu precădere metoda brainstorming, sinectica și jocul didactic, cu scopul atingerii anumitor scopuri: de cercetare sau de stimulare a creativității, de rezolvare a problemelor, de antrenament creativ. Activitățile muzicale au fost îmbinate cu cele de educație plastică. Audițiile muzicale au stârnit imaginația copiilor, care au reprezentat prin desene fragmentele audiate. În imaginile create de copii s-a putut surprinde simbioza dintre real și imaginar, dintre artă și joc. Prin lucrările realizate elevii au arătat că educația plastică, asemeni educației muzicale, intră în sfera creativității construind legături între gândire și imaginație, între realitate și fantezie.

Cu ajutorul acestor metode am reușit atingerea mai multor scopuri, în grade diferite, în special cultivarea câmpului asociațiilor, al metaforelor, al combinațiilor aleatorii în care posibilul, probabilul joacă un rol deosebit de important, încurajarea extrapolărilor și a fanteziei.

Rezultate

Cercetarea desfășurată a urmat schema clasică a unei cercetări: diagnosticarea potențialului creativ a celor 4 loturi (2 experimentale și 2 de control) prin probe de tip diagnostic: chestionarul de atitudini creatoare și o probă verbală. A urmat antrenamentul de tip creativ cu subiecții din loturile experimentale și, în final, retestarea potențialului creativ prin aceleași probe de diagnostic pe cele patru loturi de subiecți. Rezultatele au arătat că ambele loturi experimentale au obținut în final performanțe crescute față de cele inițiale.

Putem spune că ritmul evoluției originalității școlărilor se diversifică în funcție de solicitare și de antrenarea creativității în activitate.

Am constatat la lucrările post-test din grupurile experimentale, o creștere a nivelului de complexitate al acestora, varietatea și ineditul.

În tabelele următoare sunt reprezentate rezultatele obținute de subiecții celor patru loturi înainte și după antrenamentul creativ. Diferențele înregistrate demonstrează o modificare calitativ superioară a potențialului creativ față de cel inițial, la grupele experimentale.

Tabel 1. Rezultatele potențialului creativ inițial și final la clasele a II-a

Grupul de control și grupul experimental

Nr. Elevi	Lotul	Proba potențialului creativ inițial	Proba potențialului creativ final
40	Clasa a II-a Grupul de control	1979	2044
40	Clasa a II-a Grupul experimental	2140	2606

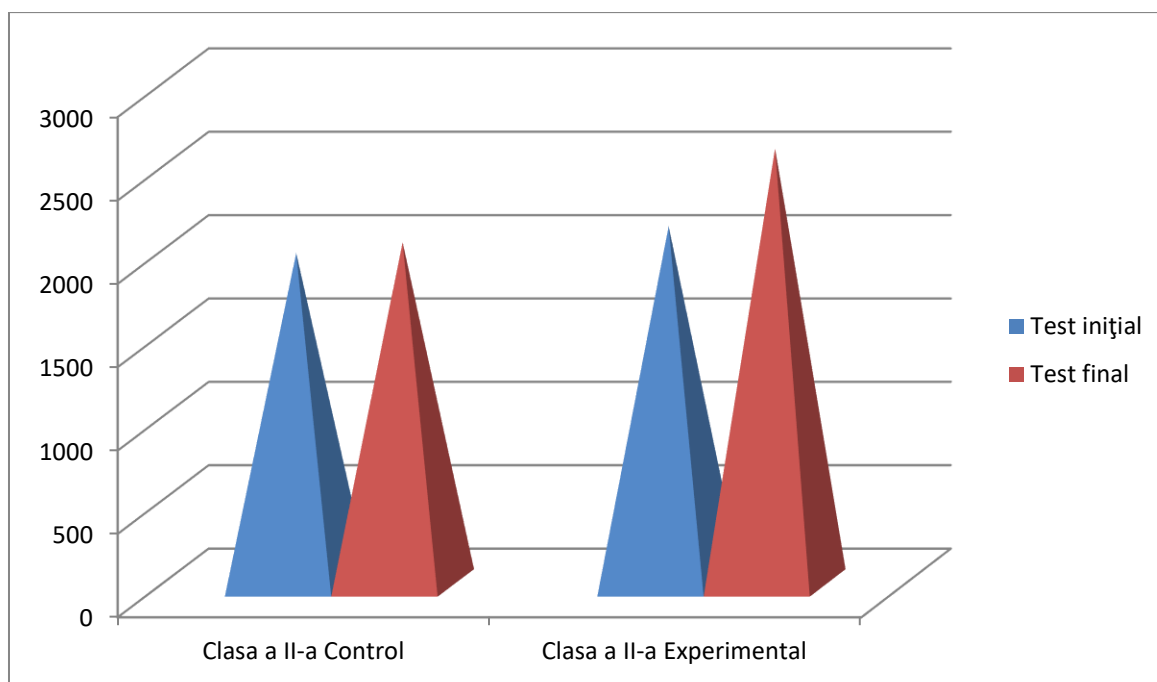

Figura 1.

Tabel 2. Rezultatele potențialului creativ inițial și final la clasele a VI-a

Grupul de control și grupul experimental

Nr. Elevi	Lotul	Proba potențialului creativ inițial	Proba potențialului creativ final
44	Clasa a VI-a Grupul de control	2730	2760

44	Clasa a VI-a Grupul experimental	3150	3535

La clasele a VI-a, la testul inițial, se poate observa o diferență semnificativă între media obținută de elevii claselor a VI-a de la Colegiul Național de Muzică, față de elevii de aceeași vârstă, de la Școala Gimnazială (420 de puncte). Aceasta poate fi datorată volumului mare de activități artistice pe care elevii școlii de muzică le desfășoară încă din primii ani de școală.

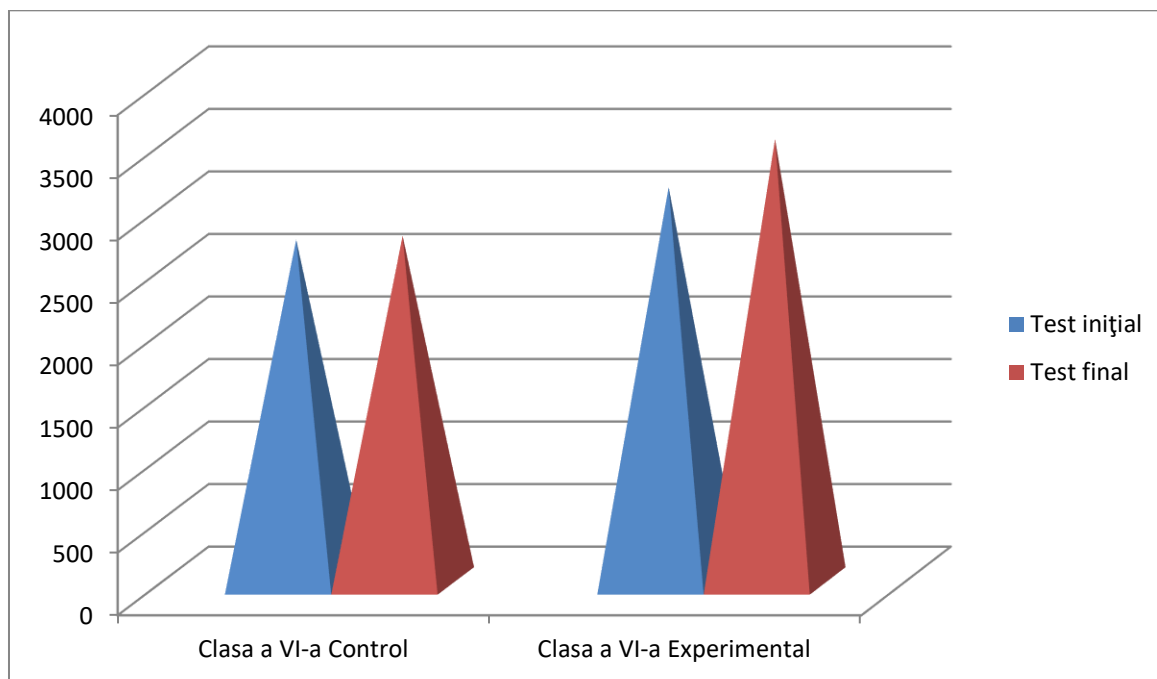

Figura 2

După cum reiese din graficele prezentate, ambele grupe experimentale au înregistrat diferențe mai mari între testele finale și cele inițiale.

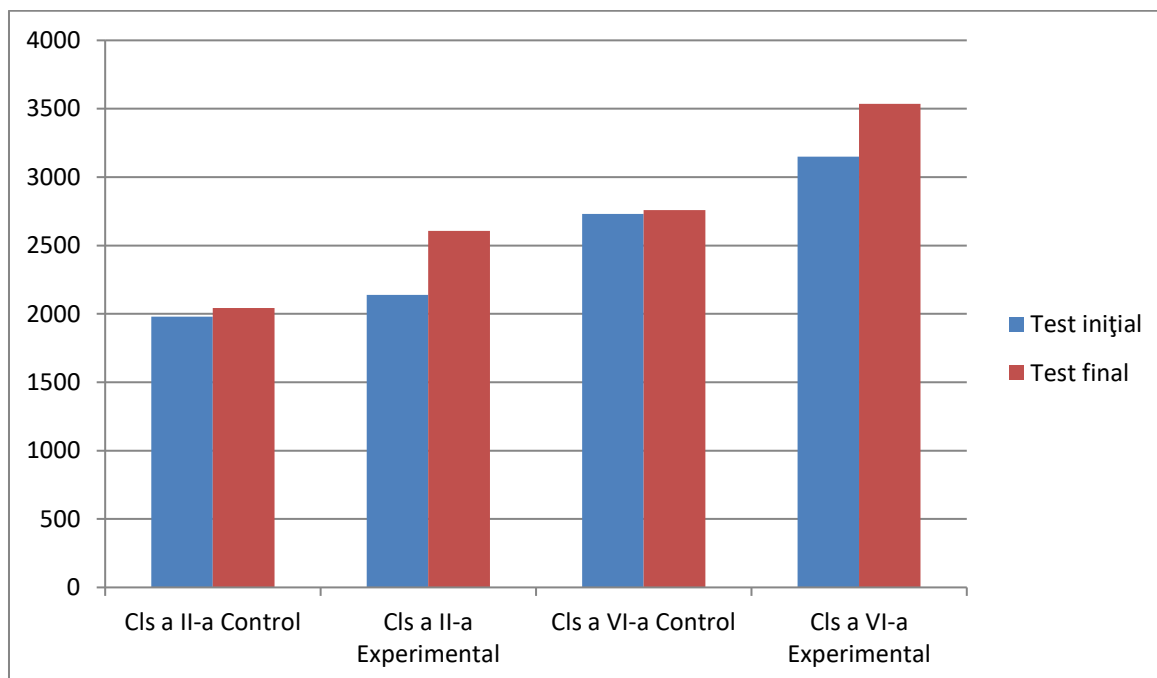

Figura 3.

Discuții

Rezultatele studiului arată că se poate îmbunătăți capacitatea creatoare a copiilor prin demersuri artistice susținute. Diferențele dintre nivelul creativ inițial și final arată eficiența demersurilor întreprinse, respectiv influența activităților artistice asupra capacităților creatoare ale copiilor.

Particularitățile ce se degajă prin compararea rezultatelor pe cele două niveluri de vârstă arată că vârstele școlare mai mici dezvoltă, prin antrenament, capacități creatoare mai mult decât vârstele mai mari. La grupele mari de vârstă, respectiv la clasele a VI-a, abilitățile operaționale și cunoștințele însușite de-a lungul anilor oferă un material mai bogat imaginației.

Concluzii

Cercetarea întreprinsă a demonstrat spontaneitatea și elanul creativ al copiilor- motiv pentru care se poate desprinde concluzia că dezvoltarea sistematică a creativității prin activități artistice în copilărie poate fi de importanță majoră atât în menținerea potențialului creativ, cât și a evoluției sale ulterioare în cultivarea și stimularea creativității, premise ale dezvoltării creativității la maturitate. S-a demonstrat că la baza capacității creatoare a elevilor se află dezvoltarea viziunii artistice a copilului.

Creația artistică a copilului se caracterizează prin sensibilitate și ingeniozitate în contact cu lumea, prin forța și autenticitatea autoexprimării, prin transfigurarea lumii exterioare într-o imagine simbolică.

BIBLIOGRAPHY

1. Faber A, Mazlish E - *Comunicarea eficientă cu copiii*, Ed. Curtea Veche, București, 2013.
2. Roco M - *Creativitate și inteligență emoțională*, Ed. Polirom, Iași, 2001.
3. Popescu-Neveanu P - *Creativitatea ca fenomen de emergență a sistemului psihic uman*, Comunicare științifică la Simpozionul Național „Perspectiva transdisciplinară asupra creativității și creației: inventica, creatologie, euristica”, Iași, 1993.
4. Simister CJ - *Jocuri pentru dezvoltarea inteligenței și creativității copiilor*, Ed. Polirom, Iași, 2011.
5. Constantinescu P - *Creativitate și potențial creativ*, Psihologie școlară, Ed. Universității, 1987.